

Valorile literelor (FONETICĂ)

I. Litere- vocale: a, ă, â, e, i, o, u, y = sunete-vocale (9)

e, i, o, u, y = sunete-semivocale (5)

a) Diftongi

- ascendenți (9):

ea (bea)	ie (ieri)	oa (soare)
eo (vreo)	io (iod)	ua (noua, roua)
ia (ia)	iu (iubi)	ũa (două)

- descendenți (14):

ai (ai)	oi (doi)	eû (bufeu)	ou (bou)
ăi (măi)	ui (pui)	iû (vizitiu)	uû (ambiguu)
ei (bei)	ău (au)	îi (pâine)	
ii (fii)	ăû (lingău)	îû (frâu)	

OBSERVAȚIE!!!

1. Diftongul **ia** este reprezentat în scris și prin **ea**: aceea, ea

ie este reprezentat în scris și prin **e** -pronume: el, ele

-verbe: eram, ești, este, era, erai

2. Unii diftongi apar în cuvinte scrise cu cratimă: **de-a** (ea = diftong)

b) Triftongii

eaî (beai)	ěoa (leoarcă)	iaû (iau)	ieû (milieu/milieuri)	oaî (turcoaică)
eaû (beau)	iaî (i-ai)	iei (iei)	ioa (aripioară)	ũa (înșeuează)

OBSERVAȚIE!!!

1) Triftongii **ieû** și **iei** sunt reprezentați în scris și prin: **eu**, **ei** – în pronume personale

- 2) În cuvinte străine folosite și în contexte românești există diftongi și triftongi scriși cu **w[ũ]** sau cu **y[i]**:

show[șoũ];
western[űestern];
mayei[maĩeĩ], etc.

- c) **Hiatul** – apare în cuvinte simple sau compuse:

a-e (aer)	a-u (aur)	i-a (familia)	o-e (poem
o-o (alcool)	e-a (boreal)	i-e (familie)	y-u (whiskyul)
e-e (alee)	u-e (duel)	e-a (ideal)	

OBSERVAȚIE!!! Evitarea în vorbire a hiatului cu ajutorul **vocalelor de tranziție**:

ĩ/ű (luűa; saniűe)